A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2020. június 4.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – A 7. cikk (1) bekezdése – Fogyasztói kölcsön – A szerződési feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálata – A fogyasztó meg nem jelenése – A bírósági hatáskör terjedelme”

A C-495/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Poznaniu (poznańi regionális bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2019. június 26-án érkezett, 2019. május 14-i határozatával terjesztett elő

a **Kancelaria Medius SA**

és

**RN**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (hatodik tanács),

tagjai: M. Safjan tanácselnök, C. Toader (előadó) és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Kancelaria Medius SA képviseletében D. Woźniak adwokat,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– a magyar kormány képviseletében Fehér M. Z. és Kissné Berta R., meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében N. Ruiz García és A. Szmytkowska, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

meghozta a következő

## Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 288. o.) 7. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Kancelaria Medius SA és RN között az utóbbival szemben fogyasztói kölcsönszerződés keretében állítólagosan fennálló követelés tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

## Jogi háttér

### *Az uniós jog*

3 A 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése ekként rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.”

4 Ezen irányelv 2. cikkének b) és c) pontja az alábbiak szerint határozza meg a „fogyasztó” és a „eladó vagy szolgáltató” fogalmát:

„b) »fogyasztó« minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén;

c) »eladó vagy szolgáltató«: minden olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik, függetlenül attól, hogy az köz- vagy magánjellegű.”

5 Az említett rendelet 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

6 Ugyanezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

7 A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése előírja:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

### *A lengyel jog*

8 A Kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás) 339. cikke az alábbiakat mondja ki:

„1. § Ha az alperes nem jelenik meg a tárgyaláson, vagy ha megjelenik, de nem vesz részt a tárgyaláson, a bíróság mulasztási ítéletet hoz.

2. § Ebben az esetben a felperes keresetben vagy az alperes részére a tárgyalást megelőzően kézbesített periratokban megjelölt ténybeli körülményekre vonatkozó állításait valósnak kell elfogadni, kivéve ha azokkal kapcsolatban megalapozott kétség merül fel, vagy azokra a jog megkerülése érdekében hivatkozott.”

## Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 A krakkói (Lengyelország) székhelyű, követelésbehajtási szolgáltatásokat nyújtó Kancelaria Medius társaság keresetet indított a Sąd Rejonowy w Trzciance (trzciankai kerületi bíróság, Lengyelország) előtt 1231 lengyel zloty (PLN) (hozzávetőleg 272 euró) kamatokkal növelt összegének megfizetése iránt egy olyan, állítólagos fogyasztói kölcsönszerződés alapján, amely RN és a Kreditech Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (korlátolt felelősségű társaság), varsói (Lengyelország) székhelyű bankintézet, a Kancelaria Medius jogelődje között jött létre.

10 Ez utóbbi keresete alátámasztásául benyújtotta a keretszerződés egy példányát, amelyen nem szerepel RN aláírása, valamint olyan iratokat, amelyek megerősítik a követelésengedményezési szerződésnek jogelődjével való létrejöttét.

11 A Sąd Rejonowy w Trzciance (trzciankai kerületi bíróság) úgy ítélte meg, hogy a Kancelaria Medius által előterjesztett iratok és bizonyítékok nem támasztják alá az érintett követelés fennállását. Noha RN nem jelent meg, e bíróság mulasztási ítéletet hozott, és a keresetet elutasította.

12 A Kancelaria Medius a Sąd Rejonowy w Trzciance (trzciankai kerületi bíróság) ítéletével szemben fellebbezést nyújtott be a Sąd Okręgowy w Poznaniu (poznańi regionális bíróság, Lengyelország) előtt, arra hivatkozva, hogy e bíróság határozatát a polgári perrendtartás 339. cikkének 2. §-a értelmében kizárólag az általa közölt iratokra alapozhatta volna.

13 Az e fellebbezés tárgyában eljáró, kérdést előterjesztő bíróság egyrészt kiemeli, hogy a lengyel jogban a mulasztási ítéletre vonatkozó eljárási szabályokat alkalmazni kell az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval szemben indított ügyekben is.

14 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a jelen ügyben a mulasztási ítélet meghozatalának feltételei teljesültek a polgári perrendtartás 339. cikkével összhangban, amennyiben az alperes a kereset részére történő szabályszerű kézbesítését követően nem terjesztett elő védekezést, kifejtve, hogy e perrendtartás 139. cikkének értelmében az úgynevezett helyettesítő kézbesítést akkor kell megvalósultnak tekinteni, ha a fél a részére kézbesített bírósági iratokat nem vette át, annak ellenére, hogy erre lehetősége lett volna.

15 E körülmények között e bíróság kételyeket táplál a tekintetben, hogy egy olyan nemzeti rendelkezés, mint amilyen a polgári perrendtartás 339. cikkének 2. §-a, összhangban van-e a fogyasztók védelmének a 93/13 irányelv által megkövetelt szintjével, különösen ami a bíróság azon kötelezettségét illeti, hogy hivatalból vizsgálja a fogyasztóval kötött szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellegét.

16 A polgári perrendtartás 339. cikkének 2. §-a azt írja elő ugyanis, hogy a bíróságnak mulasztási ítéletet kell hoznia a fogyasztóval szemben, amelynek ténybeli alapját kizárólag a felperes – a jelen ügyben eladó vagy szolgáltató – állításai képezik, amelyeket valósnak kell elfogadni, kivéve ha azokkal

kapcsolatban „megalapozott kétség” merül fel, vagy azokra „a jog megkerülése érdekében” hivatkozott. Márpedig ebből az következik, hogy minél szűkszavúbbak a felperes állításai, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy a bíróság részéről „megalapozott kétség” merülne fel.

17 A kérdést előterjesztő bíróság felidézi a Bíróság ítélkezési gyakorlatát, különösen a 2018. szeptember 13-i Profi Credit Polska ítéletet (C-176/17, EU:C:2018:711, 40. és 57. pont), valamint a 2019. április 3-i Aqua Med ítéletet (C-266/18, EU:C:2019:282, 47. pont), amely szerint a nemzeti jogi rendelkezéseknek tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség elvét, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkének megfelelő hatékony jogorvoslathoz való jogot kell biztosítaniuk. Amennyiben a polgári perrendtartás 339. cikke 2. §-ának – amelyet minden nemzeti polgári eljárásban alkalmazni kell – rendelkezései tiszteletben tartanák az egyenértékűség elvét, úgy a kérdést előterjesztő bíróságban a hatékony jogorvoslathoz való jog követelményével kapcsolatban merül fel kérdés, amennyiben a nemzeti bíróságnak nem lenne többé lehetősége a szerződési feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálatára.

18 Álláspontja szerint a jelen esetben ez a helyzet áll fenn az elsőfokú eljárás esetében, amelyben a polgári perrendtartás 339. cikkének 2. §-ával összhangban helyt kellett volna adnia a felperes kérelmének, anélkül hogy a bíróság vizsgálhatta volna e szerződés fennállását és tartalmát.

19 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Poznaniu (poznańi regionális bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, hogy azzal ellentétesek azok az eljárási rendelkezések, amelyek alapján a bíróság mulasztási ítéletet hozhat önmagában a felperes keresetében hivatkozott állítások alapján, és a bíróságnak ezeket az állításokat valósnak kell elfogadnia abban az esetben, ha az alperes – fogyasztó, akit a tárgyalás időpontjáról szabályszerűen értesítettek – az idézésre nem jelenik meg, és védekezést sem terjeszt elő?”

## Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

20 Elöljáróban, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a lengyel kormány írásbeli észrevételeiből az következik, hogy álláspontja, ellentétben a kérdést előterjesztő bíróság értelmezésével, az, hogy valamely követelés fennállásának bizonyítása nem a 93/13 irányelv hatálya alá tartozik, és ezen, a fellebbezés tárgyában eljáró bíróságnak anélkül kellene döntenie, hogy alkalmaznia kellene a mulasztási ítéletre vonatkozó rendelkezéseket, következésképpen az alapügy megoldása nem függ az előterjesztett kérdésre adott választól, amely kérdés tehát nem releváns.

21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az alapügy konkrét tényállásának a megállapítása és megítélése, valamint a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása kizárólag a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik, a hatáskörébe tartozik annak megítélése is, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – szükségesek és relevánsak-e a Bíróságnak feltett kérdései. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

22 Ebből az következik, hogy a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróság által előterjesztett kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése

nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2019. szeptember 19-i Lovasné Tóth ítélet, C-34/18, EU:C:2019:764, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

23 Márpedig a jelen ügyben a Bíróság előtt benyújtott ügyiratokból nem tűnik ki nyilvánvaló módon, hogy ezen esetek valamelyike állna fenn. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból arra lehet következtetni különösen, hogy a fellebbviteli bíróságnak értékelnie kell, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta-e a jogot, amikor azzal az indokkal elutasította az eladó vagy szolgáltató által benyújtott keresetet, hogy a rendelkezésére álló iratokból nem megállapítható, hogy a követelés a 93/13 irányelv értelmében vett tisztességtelen feltételeken alapul-e.

24 Egyébiránt a 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése és 3. cikkének (1) bekezdése szerint az irányelvet az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között kötött szerződések olyan feltételeire kell alkalmazni, amelyeket egyedileg nem tárgyaltak meg (2019. november 7-i Profi Credit Polska ítélet, C-419/18 és C-483/18, EU:C:2019:930, 51. Pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 Mivel, amint az a kérdést előterjesztő bíróság információiból kitűnik, az alapjogvita egy eladó vagy szolgáltató és egy fogyasztó között, olyan fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelésre vonatkozó állítólagos igény tárgyában áll fenn, amelyet szabványszöveggel szerkesztettek, egy ilyen jogvita tartozhat a 93/13 irányelv hatálya alá.

26 Következésképpen a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

27 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy nemzeti rendelkezés olyan értelmezése, amely megakadályozza, hogy az eladó vagy szolgáltató által egy fogyasztóval szemben indított és ezen irányelv hatálya alá tartozó kereset tárgyában eljáró bíróság, amely a tárgyalásra beidézett fogyasztó meg nem jelenése folytán mulasztási ítéletet hoz, elrendelje az eladó vagy szolgáltató kérelmének alapját képező szerződési feltételek tisztességtelen jellegének hivatalból történő értékeléséhez szükséges bizonyításfelvételt, amennyiben e bíróság kételyeket táplál e feltételeknek az említett irányelv értelmében vett tisztességtelen jellegével kapcsolatban, és az említett bíróságnak előírja, hogy az eladó vagy szolgáltató állításai alapján hozzon határozatot, és ezen állításokat valósnak fogadja el.

28 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 2. cikkének b) pontja értelmében ezen irányelv alkalmazásában a „fogyasztó” fogalma alá tartozik „minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén”. E cikk c) pontja az „eladót vagy szolgáltatót” akként határozza meg, hogy annak minősül „minden olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik […]”.

29 A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „[a] tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását”.

30 Állandó ítélkezési gyakorlatában a Bíróság az eladóval vagy szolgáltatóval szemben mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztó számára biztosított védelemhez fűződő közérdek jellegére és fontosságára helyezte a hangsúlyt, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek anélkül való elfogadásához

vezet, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát (lásd ebben az értelemben: 2019. április 3-i Aqua Med ítélet, C-266/18, EU:C:2019:282, 27. és 43. pont; 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 23. pont).

31 Ily módon a Bíróság kifejtette, hogy a 93/13 irányelv által a fogyasztóknak nyújtott védelem kiterjed azokra az esetekre is, amikor az eladóval vagy szolgáltatóval tisztességtelen feltételeket tartalmazó szerződést kötő fogyasztó tartózkodik attól, hogy egyfelől arra a tényre hivatkozzon, hogy e szerződés ezen irányelv hatálya alá tartozik, másfelől pedig arra, hogy a szóban forgó feltétel tisztességtelen jellegű, vagy azért, mert nem ismeri jogait, vagy pedig azért, mert e hivatkozástól visszatartják őt (2018. május 17-i Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen ítélet, C-147/16, EU:C:2018:320, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Jóllehet a Bíróság már több vonatkozásban, továbbá a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése szerinti követelményeket figyelembe véve meghatározta, hogy a nemzeti bíróságnak milyen módon kell biztosítania az ezen irányelv alapján a fogyasztókat megillető jogok védelmét, ez nem változtat azon, hogy az uniós jog főszabály szerint nem harmonizálja a valamely szerződési feltétel állítólag tisztességtelen jellegének vizsgálatára irányuló eljárásokat, ezért az ilyen eljárások az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartoznak, azzal a feltétellel azonban, hogy ezek az eljárások nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló jellegű belső jogi esetekre vonatkozók (az egyenértékűség elve), továbbá az Alapjogi Charta 47. cikke szerintinek megfelelő hatékony jogorvoslathoz való jogot kell biztosítaniuk (2018. május 31-Sziber ítélet, C-483/16, EU:C:2018:367, 35. pont; 2019. április 3-i Aqua Med ítélet, C-266/18, EU:C:2019:282, 47. pont).

33 Az egyenértékűség elvét illetően meg kell állapítani, hogy nem áll a Bíróság rendelkezésére olyan adat, amely alapján kétségbe lehetne vonni az alapeljárás nemzeti szabályozás ezen elvvel való összhangját.

34 Ami a hatékony bírói jogvédelem elvét illeti, meg kell állapítani, hogy minden olyan esetben, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely tárgyát képező nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt. Mindazonáltal ezen eljárások különös jellegzetességei nem tekinthetők olyan tényezőnek, amely érintheti a 93/13 irányelv rendelkezései alapján a fogyasztókat megillető jogi védelmet (lásd ebben az értelemben: 2016. április 21-i Radlinger és Radlingerová ítélet, C-377/14, EU:C:2016:283, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 E tekintetben a Bíróság kimondta ugyanis, hogy az érintett szerződés feltételeinek esetlegesen tisztességtelen jellege hatékony vizsgálatának hiányában nem lehet garantálni a 93/13 irányelv által biztosított jogok tiszteletben tartását (2018. szeptember 13-i Profi Credit Polska ítélet, C-176/17, EU:C:2018:711, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Ugyanis a Bíróság egy ugyancsak mulasztási ítéletre vonatkozó ügyben kiemelte, hogy az említett irányelvben előírt védelem biztosítása érdekében a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli, pozitív beavatkozás egyenlítheti ki (lásd ebben az értelemben: 2018. május 17-i Karel de Grote– Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen, C-147/16, EU:C:2018:320, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Így először is, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróság – amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek – hivatalból köteles vizsgálni a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozván a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató közötti egyenlőtlen helyzetet (2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Másodszor, az említett jogi és ténybeli elemek hiányában a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő, egy eladó vagy szolgáltató és egy fogyasztó között fennálló jogvitában módjában kell állnia, hogy hivatalból elrendelje az annak megállapításához szükséges bizonyításfelvételt, hogy a vitatott szerződésben foglalt valamely feltétel ezen irányelv hatálya alá tartozik-e (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 36. és 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 A jelen ügyben a Bíróság elé terjesztett ügyiratokból kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező mulasztási ítélethez vezető eljárásban a felperes keresetének tárgyában eljáró bíróságnak, amennyiben az alperes nem jelenik meg, a felperes által hivatkozott ténybeli állítások alapján kell határozatot hoznia, amelyeket valósnak kell tekintenie, kivéve ha megalapozott kétségei vannak, vagy ha ezen állításokat a jog megkerülése céljából adták elő.

40 E tekintetben a jelen ítélet 36–38. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésre vonatkozó jogvitában eljáró bíróságnak a fogyasztó meg nem jelenésének esetén is módjában kell állnia, hogy elrendelje a 93/13 irányelv szerződési feltételek potenciálisan tisztességtelen jellegének vizsgálatához szükséges bizonyításfelvételt a fogyasztó ezen irányelvből eredő jogai védelmének biztosítása céljából.

41 Vitathatatlan, a Bíróság kifejtette, hogy sérülhetne a rendelkezési elv, amely szerint a jogvita tárgyát a felek határozzák meg, és amely elvre írásbeli észrevételeiben a magyar kormány is hivatkozott, továbbá a *ne ultra petita* elve, ha a nemzeti bíróságok a 93/13 irányelv értelmében kötelesek lennének a jogvita tárgyának a felek kérelmei és jogalapjai révén meghatározott kereteit figyelmen kívül hagyni vagy azokon túlterjeszkedni (lásd ebben az értelemben: 2020. március 11-i Lintner ítélet, C-511/17, EU:C:2020:188, 31. pont).

42 Mindazonáltal a jelen ügyben nincs szó más szerződési feltételek vizsgálatáról, mint amelyekre az az eladó vagy szolgáltató, amely a bírósági eljárást indította, kérelmét alapozta, és amelyek következésképpen a jogvita tárgyát képezik.

43 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat ugyanis, hogy nincs a birtokában a vitatott követelés alapjául szolgáló és mindkét szerződéses fél által aláírt szerződés, csupán a keretszerződés egy példánya, amelyen az alperes aláírása nem szerepel.

44 Márpedig meg kell állapítani, hogy noha a 93/13 irányelv, a 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, az egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekre alkalmazandó, ami többek között a szabványszerződéseket is magában foglalja, nem lehet úgy tekinteni, hogy a bíróság a fent hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében „rendelkezik a ténybeli és jogi elemekkel” pusztán amiatt, hogy birtokában van az ezen eladó vagy szolgáltató által használt keretszerződés egy példányának, anélkül hogy az említett bíróságnak birtokában lenne az előtte folyamatban lévő jogvita felei által kötött szerződést rögzítő jogi aktus (lásd ebben az értelemben: 2019. november 7-i Profi Credit Polska ítélet, C-419/18 és C-483/18, EU:C:2019:930, 64. pont).

45 Következésképpen a rendelkezési elvvel és a *ne ultra petita* elvvel nem ellentétes, hogy valamely nemzeti bíróság a felperest felhívja a kérelme alapjául szolgáló irat vagy iratok tartalmának ismertetésére, mivel e felhívás mindössze az eljárás bizonyítási szakaszának részét képezi (2019. november 7-i Profi Credit Polska ítélet, C-419/18 és C-483/18, EU:C:2019:930, 68. pont).

46 Következésképpen a hatékony bírói jogvédelem nem biztosítható, ha annak a nemzeti bíróságnak, amely előtt valamely eladó vagy szolgáltató egy fogyasztóval szemben fennálló és a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó vita tárgyában fordul, nincs lehetősége arra, még a fogyasztó meg nem jelenésének esetén sem, hogy megvizsgálja az eladó vagy szolgáltató kérelmének alapját képező szerződési feltételeket, amennyiben kétségei vannak e feltételek tisztességtelen jellegét illetően. Ha e bíró valamely

nemzeti rendelkezés értelmében köteles valósnak tekinteni az eladó vagy szolgáltató ténybeli állításait, e bíró pozitív beavatkozása, amelyet a 93/13 irányelv a hatálya alá tartozó szerződések tekintetében megkövetel, nullára csökkenne.

47 Márpedig a belső jog alkalmazásakor a nemzeti bíróságok kötelesek azt úgy értelmezni, hogy a 93/13 irányelv eredményének eléréséhez a lehető legteljesebb mértékig figyelembe vegyék annak szövegét és célját (2018. május 17-i Karel de Grote – Hogeschool Katholieke Hogeschool Antwerpen ítélet, C-147/16, EU:C:2018:320, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Következésképpen, noha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy egy olyan nemzeti rendelkezéssel, mint a polgári perrendtartás 339. cikkének 2. §-a, ellentétes, hogy az eladó vagy szolgáltató keresete tárgyában mulasztási ítéletet hozó bíróság bizonyításfelvételt rendeljen el, amely lehetővé teszi számára az ezen irányelv hatálya alá tartozó és a jogvita tárgyát képező szerződési feltételek hivatalból történő vizsgálatát, e bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy lehetséges lenne-e az uniós joggal összhangban történő értelmezés olyan kivételek útján mint a „megalapozott kételyekre” vagy „a jog megkerülésére” vonatkozó, e 339. cikk (2) bekezdésére vonatkozó kivétel, amennyiben ezen értelmezés lehetővé tenné a fogyasztó távollétében határozatot hozó bíróság számára a szükséges bizonyításfelvételt.

49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok feladata, hogy a nemzeti jogszabályok összességének figyelembevételével és az utóbbiak által elismert értelmezési módszerek alkalmazásával eldöntse, hogy az olyan nemzeti rendelkezés, mint a polgári perrendtartás 339. cikke, értelmezhető-e, és milyen mértékben, a 93/13 irányelvvel összhangban anélkül, hogy e nemzeti rendelkezést *contra legem* értelmezné (lásd analógia útján: 2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 A Bíróság ezenfelül kimondta, hogy az összhangban álló értelmezés követelménye a nemzeti bíróságok azon kötelezettségével jár, hogy adott esetben módosítaniuk kell az állandó ítélkezési gyakorlatot, amennyiben az a belső jognak valamely irányelv céljaival összeegyeztethetetlen értelmezésén alapul (2018. április 17-i Egenberger ítélet, C-414/16, EU:C:2018:257, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Amennyiben a nemzeti szabályozásnak a 93/13 irányelv követelményeivel összhangban álló értelmezése és alkalmazása nem lehetséges, a nemzeti bíróságok hivatalból kötelesek vizsgálni, hogy a felek megállapodása szerinti rendelkezések tisztességtelenek-e, és szükség esetén e célból elrendeljék a bizonyításfelvételt, mellőzve az említett vizsgálatot kizáró valamennyi rendelkezés vagy ítélkezési gyakorlat alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2019. november 7-i Profi Credit Polska ítélet, C-419/18 és C-483/18, EU:C:2019:930, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

52 A fentiek alapján a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy nemzeti rendelkezés olyan értelmezése, amely megakadályozza, hogy az eladó vagy szolgáltató által egy fogyasztóval szemben indított és ezen irányelv hatálya alá tartozó kereset tárgyában eljáró bíróság, amely a tárgyalásra beidézett fogyasztó meg nem jelenése folytán mulasztási ítéletet hoz, elrendelje az eladó vagy szolgáltató kérelmének alapját képező szerződési feltételek tisztességtelen jellegének hivatalból történő értékeléséhez szükséges bizonyításfelvételt, amennyiben e bíróság kételyeket táplál e feltételeknek az említett irányelv értelmében vett tisztességtelen jellegével kapcsolatban.

## A költségekről

53 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hatodik tanács) a következőképpen határozott:

**A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy nemzeti rendelkezés olyan értelmezése, amely megakadályozza, hogy az eladó vagy szolgáltató által egy fogyasztóval szemben indított és ezen irányelv hatálya alá tartozó kereset tárgyában eljáró bíróság, amely a tárgyalásra beidézett fogyasztó meg nem jelenése folytán mulasztási ítéletet hoz, elrendelje az eladó vagy szolgáltató kérelmének alapját képező szerződési feltételek tisztességtelen jellegének hivatalból történő értékeléséhez szükséges bizonyításfelvételt, amennyiben e bíróság kételyeket táplál e feltételeknek az említett irányelv értelmében vett tisztességtelen jellegével kapcsolatban.**

Aláírások